XXXI. évfolyam. 190. szám. Csütörtök, 1899. szeptember 28.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többször hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beigtatásért 30 kr.

Rendezkedés a Balkánon.

— szept. 23.

Ferdinánd bolgár fejedelem ma a király vendége. A koburgi herczeg gyakran fordul meg Bécsben, a hol elterjedt rokonsága van s külföldre is rendesen Bécsen át vezet az utja. De most esik meg először, hogy az etikett azon szabályai szerint fogadják, a melyek őt fejedelmi rangjánál fogva megilletik.

A dolog mindenesetre feltünést fog kelteni mindenfelé s aligha tévednek azok, a kik ebben a kitüntetésben politikai fordulatot sejtenek. A magyar király és Ausztria császára, mint eddig, ugy ezután is el lehetett volna a bolgár fejedelemmel való közelebbi ismeretség nélkül s ha uralkodónk mégis kitünteti Ferdinándot, ennek csak az lehet az oka, hogy Ferdinánd e kitüntetésre érdemesnek mutatta magát.

Hosszu tévelygéseken ment keresztül Bulgária és fejedelme az utolsó évtizedben. Azt hitte, hogy elég, ha Oroszország kegyeibe behizelgi magát. És szó sincs róla, protektornak elég hatalmas Oroszország, ha maga nem veszélyeztetné védencze függetlenségét. Azután meg az a protekczió sem egészen biztos valami s annak is megvan a maga határa. Mert ha Európa, a melyben a mi monarkhiánk nem játszsza éppen a legutolsó szerepet, Bulgária felett másképp határoz, mint a bulgárok, akár az oroszok szeretnék, akkor bizonyára az történnék, a mit Európa akar és nem az, amit Oroszország szeretne. Mert Oroszország is csak a többi nagyhatalmasság beleegyezésével játszhatja a védnök szerepét s Bulgária kedvéért Oroszország sem hajlandó összetüzni egész Európával. Annak a védnökségnek tehát csak viszonylagos értéke van.

Meglehet, hogy ezt végre-valahára Szófiában is belátták s elhatározták, hogy uj politikát fognak folytatni. Belátták, hogyha Bulgária függetlenségét igazán meg akarják alapitani és szilárditani, akkor az Oroszországgal való jó viszony fentartása mellett, feltétlenül helyre kell állitani a jó egyetértést a többi nagyhatalmakkal és első sorban monarkhiánkkal, mint a legközelebbi szomszéddal is. Az Oroszország előtt való leborulást több apró meghajtásra kell felváltani s a szolgai érzést legott felfogja váltani a férfias önérzet, a lealázást a méltóság.

S Bulgáriából mintegy két év óta csakugyan nem érkeztek valami nagyobb politikai ballépésekről szóló hirek. Az a csekélyke maczedon-fészkelődés és egy orosz katonai instruktornak a kikönyörgése nem olyan óriási hiba, hogy reperálni ne lehessen. Egyebekben kellő mérsékletet tapasztaltunk, a minek legékesebben szóló bizonyitéka az, hogy Bulgária már régen nem adott dolgot a közvéleménynek. Keveset beszéltetett magáról, akár a jó erkölcsi magaviseletü leány. Észre is alig vették. Ilyen előkészületek után kevésbbé meglepő, hogy a bécsi Hoffburg kapui is megnyiltak Ferdinánd előtt.

Az is tagadhatlan azonban, hogy a bolgár fejedelem keresve sem találhátott volna jobb, előnyösebb pillanatot a nálunk való kopogtatásra, a mostaninál. Ausztria Magyarország nem azonosithatja magát a tegnap kihirdetett belgrádi itélettel. Közvetlenül nem avatkozhatik bele Szerbia belügyeibe s igy más módon kellett elégedetlenségének kifejezést adni. Legjobb módnak kinálkozott Bulgária kitüntetése annyival is inkább, mert ezzel az érdem is elnyeri jutalmát.

S meg vagyunk róla győződve, hogy ezt az erös intést megfogják érteni Belgrádban is. Ha másban nem, az itélet szigorának enyhitésében ezt észre fogjuk nemsokára venni. Mi magyarok csak örülhetünk neki, ha a balkán államocskák végre valahára akként helyezkednek el az európai konczertben, amint azt a világrend érdekében monarkhiánk is garantirozza. Az ilyen berendezkedéshez szivesen nyujtunk segédkezet.

Debreczen, szeptember 27.

A képviselőház teendői.

A képviselőház kapui ma nyiltak meg, közel három hónapi szünet után. A Ház munkarendjére nézve a miniszterelnök valószinüleg még nem ma, hanem csak a jövő hét elején

Költemények.

— A «Debreczen» eredeti tárczája. —

Irta: **Ady Endre.**

I.

A csók.

Nem volt elátkozott királyfi, de nem csókolt még női ajkot soha. Himlőhelyes, elvadult arczan még nem pihent meg asszonyi szempár fáradt tekintete, pedig nem egyszer tette széppé azt az arczot az ismeretlen, a rejtelmes a s s z o n y utáni vágy szent gerjedelme . . .

. . . Lángoló agygyal, véres szemekkel állt meg egyszer egy utcza sarkán. Hüvös volt, éjjel volt, bágyadtan pislogott a gázláng.

Egyszerre csak érintést érez a vállán s meleg lehelletet az arczán. Egy némber karja fonódott a nyaka körül. Mintha villanyütés érte volna, fordult hátra. Le akarta fejteni az ölelő karokat, de azok lebonthatatlanul vonták a lány arczához, ajakához.

A lány ajka reszketve kereste a himlőhelyes, elvadult arczu fiu ajkát, a kit egyszerre elkapott a lebilincselt indulat . . .

Fojtó erővel kulcsolta magához a leány nyakát, hogy az kiáltani sem tudott s csókolta vadul, őrjöngve, gyilkosan . . .

. . . A gázláng kialudt a sarkon, a szük utcán egy sötét alak rohant, karjai közt egy könnyü ruháju, elalélt némber . . .

II.

Az ideál.

Poéta volt, kinevetett, lenézett és mégis olyan büszke poéta.

Irta, egymásután irta az ő szépséges, csodás varázsu dalait, hogy kenyér is van a világon, csak akkor jutott eszébe, mikor már az éhség kinjától nyugodni nem tudott.

Kopott ruhájára büszkebb volt, mint a herczeg a biborára; száraz kenyerét többre becsülte, minden lakománál. Élhetetlen, futó bolond volt, mint minden poéta. Talán a szerelmet is csak álmokból ismerte.

Levelet kapott egyszer. Illatos, finom levelet, teleirva sürü, sürü sorokkal.

Szerelmes volt a levél. Egy leánysziv vallomása, melynek nyugalmát elrabolták — azok a szép, azok a bübájos dalok.

A kopolt koldus poéta sohasem kapott még szerelmes levelet. Elolvasta százszor meg százszor. Egy-egy fájdalmas szóra könny tolult a szemébe, azután büszkén, boldogan rejtette el az edes vallomást, bizonyosan a szive felé . . .

El fog menni, találkozni fog vele, ő akarja: az ismeretlen, szerelmes leány . . .

. . . Egész éjjel nem tud aludni. Reggel olyan bágyadt. Nem akarja, nem meri hinni; de mégis . . .

. . . Ott vár a hova az ismeretlen kérte Várja a piros szegfüs ismeretlent, a ki megszerette az ő dalait, s a ki ismerni akarja őt is.

Megáll egy kirakat előtt. Fél, izgatott, érzi, hogy a szive hevesen dobog.

Itt kell lennie mindjárt . . . Beletekint a kirakat üvegébe, s egyszerre csak megdöbbentő, sohsem tapasztalt szorongás tölti el.

Az üvegből egy sovány, lompos alak nez vele farkasszemet. Sápadt, gyürődött arcz, beesett szemek, fakó czipő, lelógó kopott ruha, régi módi gallér . . .

. . . Ijedten néz be az utczába, melyből gyors, ütemes léptekkel siet ki egy babaarczu, kipirult, kékruhás leány, kebelén egy tüzes, piros szekfü . . .

fog előterjesztést tenni, mivel a megnyitó ülésben pusztán az elnökibejelentésekkerültek sorra. Talán Széll Kálmán azt javaslatba is hozta, hogy a Ház legközelebbi ülését hétfőn tartsa meg, a mikor már abban a helyzetben lesz, hogy a munkaprogrammra nézve részletes inditványt tehet.

Október első napjaibun a pénzügyminiszter elő fogja terjeszteni az 1901-ik évi költségvetést terjedelmes expozé kíséretében. Még az expozé előtt a Ház néhány megüresedett bizottsági tagságot fog választás utján betölteni és több, már regebben huzódó mentelmi ügyet, kérvényt és interpellációt fog elintézni.

A kvótabizottságot a legközelebbi napokban fogják szinten megválasztani. A két uj tag a bizottságban valószinüleg Hieronymi Károly és Lukacs Béla lesz.

Az osztrák kvótabizottság mandátuma még fönnáll és miután a kvótabizottságok működése a Reichsrath szüneteléseitől nem függ, a két bizottság valószinüleg már október második felében meg fogja kezdhetni működését.

Ha addigra sikerül Ausztriában a Reichsrathot legalább a delegacció megválasztására akcióképessé tenni, akkor a delegácció tagjait is megválasztják, ugy, hogy a delegácció október második felében a kvótabizottsággal egytdejüleg működhetnek.

A kvótabizottságok és a delegácció tanácskozásainak idején a képviselőház nem fog érdemleges üléseket tartani. Hasonlóképpen szünetelnének a Ház nyilvános ülései a pénzügyi bizottság tanácskozásainak idje alatt is. E szerint a képviselőház rendes működését csak novemberben kezdené meg.

A horvát kiegyezést illetöleg a már megválasztott regnikoláris bizottság bevárja a horvát bizottság első üzenetét. A horvát bizottság már október hatodikán összeül Zágrábban. Miután a két bizottság irásbeli üzeneteket vált egymassal, a horvát pénzügyi kiegyezési tárgyalások nem akasztják meg a magyar törvényhozást munkájában.

A költségvetés tárgyalása előtt még a kuriai biráskodás életbeléptetése folytán szükségessé vált házszabályreviziót fogja a Ház elintézni. Ez előreláthatólag simán fog menni, mert csak a kuriai biráskodásról szóló törvénynek a házszabályokra vonatkozó intézkedéseit kell a házszabályokba beleilleszteni, illetve azokhoz alkalmazni.

Ez körülbelül az a munkatervezet, melyet a miniszterelnök a szabadelvü körben már bejelentett és a Házban valószinüleg csak hétfőn fogják előterjeszteni.

A kopott, fakó poétának eláll a szivverése; lába gyökeret ver, aztán megindul, szalad, szalad ellenkező irányba. Megáll egy fal mellett, egy pillantást vet a sarokra s aztán zokogó szivvel, még sápadtabban kullog tovább . . .

III.

Őszi rózsa.

Lizette kezében őszi rózsa volt, mert ősz volt már akkor, szép, szomoru ősz . . .

— Miért sirsz Lizette? Erős leszel azt igérted! .. Lásd olyan ragyogó a napsugár, olyan sugáros az élet . . .

De Lizette sirt, sirt tovább. . .

Ugy éreztem, hogy jobb lenne most mindkettőnknek meghalni. Most mig ő is szeret engem, most mig én is szeretem őt. — Mert elhervad a rózsa, hullani fog a dér nemsokára. Lizette nem fog sirni nem fog őszi rózsát tépni. Tavasz lesz és ibolyacsokor a Lizette kebelén . . .

. . . Lizette pedig sirt tovább . . . Kezében őszi rózsa volt, mert ősz volt már akkkor, szép szomoru ősz . . .

Miként jeleztük; a függetlenségi és 48-as (Kossuth) párt tegnap este értekezletet tartott, melyben a Hentzi-kérdésről, október hatodika megünnepléséről, az osztrák helyzettel szemben tanusitandó magatartásáról és a pártnak a Ház munkarendjével szemben elfoglalandó álláspontja fölött történt tanácskozás.

A képviselők meglehetős nagy számban tartózkodnak már a fővárosban s a klubbokban meglehetős mozgalmas élet mutatkozik.

Katholikus egyetem.

Hetyey Samuel pécsi püspök, a ki a pécsi jogakadémia korszerü fejlesztésére már 100 ezer frtos alapitványt tett, e hó 23 án megjelent pásztorlevelében buzditja egyházmegyéje papságát arra, hogy a megalkotandó kath. egyetem alapjához adományaikkal és gyüjteseikkel járuljanak hozzá.

A cikk abból a r. kath. szokott elfogultságból indul ki, hogy napjainkban, a mikor az Egyház kétezeréves, a keresztény államok müveltségét megteremtő jogait megingatni igyekeznek, a papság feladata a tudás fényével másoknak vilagitani és a kereszténység alapjainak sértetlen megóvása fölött őrködni. — Az Egyház leghatásosabb eszközei az emberiség ujjáalkotásában mindig a tanintézetek voltak. Hivatkozik a cikk XIII. Leo pápára, aki minden alkalmat felhasznál, hogy a müvelt osztályokat az Egyházba terelje és a hitetlenség által a megrontott tudományt, régi fényében visszaállitsa. Emlékezlet, hogy hazánkban az első egyetem Pécsett volt, melyre másfél századon át sereglettek a tudományszomjas ifjak. Ez az egyetem 300 hallgatójával együtt Mohacs térein sirba dőlt — de nem a föltamadás reménye nélkül! Szepessy Ignác volt pécsi püspök éppen azon okból alapitotta a pécsi jogakadémiát, hogy a hajdani hires pécsi egyetemnek legalább romjait adja vissza a hazának. A magyar kath. nép a tizedik század közepét nem léphetné át kedvezőbb jelek mellett, mintha visszaállitja a tudományok szent csarnokát. E célból felhivja a főpásztor megyéje papságát, hogy önként vállalt évi adózás és gyüjtés utján alapot teremtsen a kath. egyetem megalkotására. A püspöki irodához küldendő adományokat a főpap minden év végén körlevélben fogja közölni és gyümölcsözés végett a káptalan gondjaira bizni.

Ime egy szép jövőt igérő kezdet. Ott kezdi — a r. kath. papságnál, amelyből sokan nagy vagyonnal rendelkezhetnek, miután a családfenntartás nagy szükséglet i jövedelmüket fel nem emésztik, életökben már hozhatnak nagy áldozatot a tudomány oltárara, haláluk esetére pedig mind egészen is oda hagyhatják.

A történeti hivatkozás a pécsi egyetem hajdani fenyere s a mohácsi vészben elveszett polgárai hazafias lelkületére, mindenekfelett megkapó és tiszteletreméltó hazafiság vonásaiban tünteti fel a püspököt is. Csak a felhivás elején hangoztatott az Egyház kétezeréves jogainak megingatásáról szóló okadatolást nem kellett volna oda iktatnia, mert hiszen Magyarországon a r. kath. egyháznak és papságának itt, mind e napiglan olyan helyzete van ami legalább is nem mutatja azt, hogy szenvedő helyzete volna: mivel, ami a többi ker. felekezetek egyenjogositását illeti, az ha meg volna is már Magyarországon — nem azt teszi, hogy a ker. egyház megingatására törekesznek a mi országunkban, hanem hogy á keresztyén viszonosságot, é ppen a krisztusi elvek alapjan kivánják rendezni, mert a kiváltságok, mint jog-tultenges megszüntetése, csak az emberi jog Krisztusi elvek szerinti megbecsülése és nem jogfosztás, hanem az Egyház igazi czéljainak elérésére szolgaló helyes élet irányzásra utasitása.

Hieronymi és Coroján. A napilapok közlése szerint dr. Coroján azon beszélgetésre, melyet Hieronymi Károly akkori belügyminiszterrel 1894. tavaszán folytatott, mint a román nemzeti komité kiküldöttje és a kormány kiküldöttje között folytatott tárgyalásokra hivatkozik. Illetékes oldalról jelentik, hogy az akkori belügyminiszter soha sem ismerte el, hogy Magyarország roman ajku lakosainak külön képviselete van; nem tekintette ilyennek az u. n. n.-szebeni nemzeti komitét, sőt azt feloszlatta es soha sem volt abban a helyzetben, hogy dr. Corojannal mint megbizottal tárgyalásokat folytathatott volna.

Beszámoló. A lublói kerület szabadelvü polgarsága a következő sürgönyt intézte Széll K. miniszterelnökhöz:

»A lublói kerület szabadelvü polgársága Dr. Darányi Miksa, a kerületében megjelent szeretett képviselője tiszteletére rendezett banketten elhatározta, hogy Excelenciádhoz táviratot küld, amelyben Excelenciád személye iránti tantorithatatlan bizalmának és a szabadelvü eszmékhez való törhetetlen ragaszkodásának ad kifejezést.«

Okt. 6. Az aradi gyászünnep sorrendje:

1. Gyülekezés a városháza előtt reggel 8 és fél órakor.

2. A városháztól nyolcz és háromnegyed órakor együttes felvonulás a rom. kath. templomba.

3. Reggel kilencz órakor gyászistentisztelet.

4. Istentisztelet után együttes felvonulás a vértanuk szobra elé.

a. A himnusz eléneklése.

b. A hősök emlékszobránál. Óda, Jókai Mórtól. Szavalja —

Emlékbeszéd. Tartja Csécsi Imre, aradi ev. ref, lelkész.

d. A szózat eléneklése.

e. A koszoruknak az emlékszobor talapzatára való letevése.

KÜLFÖLD.

A szerbösszeesküvők felett hozott itélet kritikája. A belgrádi itéletről és hatásáról a következő érdekesebb részleteket irják Belgradból:

Knezevics halálra való itélését és kivégzését természetesnek találja mindenki. Pasics megkegyelmezése Sándor király és Milán ügyes huzása volt, mert a radikális vezér egyszer s mindenkorra lehetetlenné van téve. Tajcsics Rankónak, a hires banditavezérnek halálra való elitéléséről az általános vélemény, hogy az a cetinjei udvarnak szóló figyelmeztetés. Mert Nikita fejedelem Tajcsicsnak a ki mindig az Obrenovics-ház ellensége volt, menedéket és óltalmat nyujtott.

Tajcsicsot ezelőtt két évvel a kacaki törvényszék politikai gyi kosságban való részvétért, husz évi sulyos börtönre itélte, ezért szökött Tajcsics Montenegróba. A szerb kormány hiába sürgette az elitélt kiadását, Nikita nem is felelt a megkeresésre. Valószinü, sőt bizonyos, hogy a montenegrói fejedelem most sem adja ki a hirhedt bandität, a kinek elitélésével a szerb kormány elitelte a cetinjei udvar ármánykodását is. Felségsértésért husz évi börtönre itelte a rögtön itélő biróság a többi között Uroszevics Antalt.

Uroszevics Bukarestben a pályaudvari vendéglő bérlője és román földbirtokos. Szerb állampolgár ugyan, de már évek óta nem volt Szerbiában. Büne csak az, hogy egy alkalommal husz frankot adott Knezevicsnek, a ki akkor nagyon megszorult. Büntetését épp azért tulszigorunak mondják. A szerb kormany meginditotta ellene a kiadatási eljárást, a román kormány azonban visszautasitotta a megkeresést.

Kreszovics, a ki előbb tanu volt s terhelőleg vallott a vádlottra, denunciálásért kapott husz esztendőt; valószinűnek tartják, hogy ez az itélet csak látszólagos s Kreszovicsot nemsokára szabadon bocsátják. A legnagyobb csodálkozast keltette azonban Protics Sztoján volt osztályfőnöknek az elitélése, a kire felségsértésert szinén 20 esztendei nehéz börtönbüntetést szabtak. Proticsnak mindössze az volt a büne, hogy a radikális Odjek-ben egy alkalom-

mal Milán királyról ugy irt csak, mint a szérb hadsereg parancsnokáról, a nélkül, hogy hozzá tette volna a király szót. Tausanovics nem kapott kegyelmet, a miből azt következtetik, hogy a többi elitélt sem kap.

Dewey ünnepeltetése. Dewey amerikai tengernagy, a cavitei győző, hosszu távollét után tegnap visszaérkezett New-Yorkba. Természetes, hogy nagy ünnepségekkel fogadták, e melyekre már hosszu idők óta készültek. Az északi-atlanti hajóraj, a mely hat nagy hadihajóból és hat torpedóból áll, elébe utazott a tengernagynak és az Olimpiát Tomkinsvillebe kisérték, a hol Sampson admirális és New-York polgarmestere vártak az érkezőre. A kikötőt este fényesen kivilágitották. Nagy parádét rendeztek a tengeren Dewey tiszteletére. A hadihajók, az Olimpiával az élükön, fölmennek a Nurth-folyón egészen Grant kapitánynak a Riverside-parkban levő sirjáig. A folyó két partját három mertföldnyi hosszuságban ellepi a new-yorki nép s millió néző lesz a Jersey-part mellett levő magaslatokon. Grant kapitány sirjánál a hadihajók üdvlövéseket tesznek és az Olimpia felel azokkal az ágyukkal, a melyek Manilánál oly nagy szerepet játszottak. Ezután az összes hajók eldifiliroznak az Olimpia előtt. Ugyanaz nap este kivilágitják New-Yorkot s Dewei sétakocsizást tesz a fénytengerben. Szombaton Dewey a városházára megy a diszgyülésre, a melyen átadják neki a diszpolgári oklevelet. Innen a tengernagyot diadalmenetben kisérik haza. Az angol lapok, a melyek Dewey fogadásának programmját leirják, megjegyzik, hogy az admirálisnak most akkora népszerüsége van nemcsak New-Yorkban, de Amerikában mindenütt, hogy a jövő elnökválasztásra komolyan jelölik.

A bolgár fejedelem Bécsben. Ferdinand bolgár fejedelem tegnap a Burgban külön kihallgatáson fogadta Goluchovszky gróf külügyminisztert. Klementina szász-kóburgi herczegnő tegnap este Ferdinánd fejedelem gyermekeivel Bécsbe érkezett. A fejedelem a pályaudvaron várta anyját. Klementina herczegnő Boris herczeggel a Koburg-palotá a ment. Ferdinánd fejedelem Cirill herczeget és Eudoxia herczegnőt a déli vasut pályaudvarára kisérte, a honnan a gyermekek elutaztak, azután pedig visszatért a Burgba. Bécsi jelentések szerint ő felsége a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta Ferdinánd bolgár fejedelemnek.

Ferdinánd fejedelem, amikor a királynál kihallgatáson volt, átnyujtotta neki a Sándor-rendnek briliánsokkal ékesitett nagykeresztjét.

A fejedelem a legnagyobb megelégedéssel és örömmel nyilatkozik a fogadtatásról, a melyben része volt. Sermagiev, a bécsi bolgár diplomácziai ügyvivő a Ferencz-József rend nagykeresztjét, Nykoforoph titkár pedig a vaskorona rend III. osztályat kapta. A fejedelem kiséretéből is többen kaptak kitüntetést, mig Liekhtenstein főudvarmester a Sándor rend nagykeresztjét kapta.

„Nem elvem szerinti.“

Irta: **Gondy Károly.**

Time is moncy. Az idő pénz. Ha időt töltünk, pénzt költünk. A szünidő erős szenvedő, ma már szenvedélyes és értéke kétes. Huzamosb mulatás pótolhatlan mulasztás.

A vakációk özönében csak felszaporodik a sok baj. Mig az orvosok in corpore a vidéken sampányereznek, addig a betegek otthon szomjan elvesznek. Manap vakáció és gyülés: a beteg testen a kelés, mely benitja az egészséges izmot és szaporitja a maszlagot.

Most már nem tekintetes tekintély, ki legalább 6 heti szabadságot nem élvez — ha van pénze rá. Szerencse, hogy a hivatalos munka a tekintélylyel forditott viszonyban áll és az élvezi a vakációt, ki különben sem erőlteti magát és a jászolhoz kötött munkaerő itthon cseppen . . . cseppenti a tentát. Ki is végezné a temérdek munkát?!

A professzorok, a hajlott kalászfők az éretlen gyermekekkel tartják a szünidőt. Egybe lévén forrva sorsuk, egy skálát fujnak: idővel a tanitványból lesz a tanár és viszont az aggódó tanárból a — gyenge feltogásu gyermek.

A szegény munkás iparos, csak ugy néha enged magának görbe napot, de rendesen megsinyli a naplopást. Van köztük elég, ki soha nem pihenne, csak adna Isten elég munkát, nem jól esik, ha a munka asztalon tul lát! Szük helyen terem a kenyere; de még hajlott kora is ásitozik az időre; rátukmálja a pihenőt: a gyors ütemü életnek hamar bekövetkezik a mementoja!

Vakáció és gyülés a jelszó! Egy ember már nem ember és két ember gazember. Háromra van egkevesebb szüksége a bajnak, hogy annak türhető legyen a vége.

A szives vendéglatás és tömeges kirándulás nagy előnyt biztosit a kirándulóknak és a vele kapcsolatos bankettek hühója is jól esik a berendelt berándulóknak. Nagy élvezet is ugy muzik mellet menuzni; de még a »fogas á la tártár“ sem mindennapi madár.

A tudósoknak is megjött lassan a módja, hogy a száraz tudománynak is meg legyen a vig csattanója. Az akadémiai és egyéb társulati levelezés utoljára nem életcél, szükséges, hogy a férfiak a jouron néha személyesen érintkezzenek és ne mindég a családdal fürdőzzenek.

A gyülésezés, nyájterelés annyi fajtájával találkozunk, mint a juhász a pergőben válogathatunk. Csak egy kolompos és a csapat indulhat. Pereg is a sok nyelv, a hallgatag tudósnak az egész uton be nem áll a szája, a körmondat és közmondás csak ugy hömpölyög, mint a Duna árja.

Annyi párt-szigeteltség közepette szép látomány ultramontánokkal ölelkezni és tisztázni a tisztelendő és tiszteletes eszméket, mik az aradat felszinén oly hullámokat vernek. Adja Isten, hogy a tutti-frutti ösmerkedési estélyek fénye messze elhasson a nyomor és kételyek sötét éjjébe és a még érlelendő eszmék meg ne feküdjenek a banketten a gyomor feneketlen mélyében. Ámen!

*

Kálvin, Luther egyre ünnepeltebb, szaporodnak a hivei, mert az egyszerüsitésben van minden haladás. A gyengélkedő Leó pápa, meg a vatikán is megáll a lábán és egy hajszálnyit sem enged az ultramontán.

Mig pokolt hirdetnek, nem mosódhatik el a háboru véres képe, mig földet darabolnak, az ember gonosz marad. Miből éljen a jövő, ha a mult mindent lefoglalt? Isten a földet egy darabban adta, hogy közös mindnyájan rajta tábletőzzünk. A parcellákkal birót busitunk és vélük magunkat pusztitjuk. A geodesia a legveszedelmesebb tudomány.

A papok defunkczionálása, leszázása egész a temető csőszig; a házasság államositása a ménesig: ez töri a nyakát minden kormánynak. A mi kormányunk főkép örvényt lát a vallási rajongás tulkapásaiban, argusz szemmel kiséri a felekezetek megoldásait, folyton egyenget, lőréseket temet, ahol csak lehet.

Csakhogy a küzdők, mindannyi szirt a tengeren, kiállják a hullám csapkodásait az életkérdésben, ha már az egyház nem lelki de testi tápintézetté vált. És mit érünk a nagy keresztelő viznyomással? — Azt, hogy tömöriti a heterogen elemeket, oly sima mozaikká, melynek tükrén könnyen elsiklanak a fegyveres kisértetek. Elvégre az ima könyvet soha sem fogja pótolni a kard.

Ugyan mi értelme lehet a mennyben: egy külön Istennek, egy országnak, egy királynak, alkotmánynak, miniszternek vagy pláne 73. főispannak?!... Édes atyám fiai az urban! rosszul áll a vallasi ügyünk; a legádázabb harcz most foly köztetek; számot és keresztet vessetek.

A főurak egész a hadurig hibásak, ők a föld urai . . . a földtelen a födtelen: övé csak a nyilt mennyország. — Granicsárokkal őriztetik a határon a féltett füszálat és jaj annak a békés lónak, mely tilosba harap! Uraink játszanak a sorsejegyekre, a szegény legfeljebb az igérvénye re. A gyüjtésre csak az engedélyt adjak, mig a kész alapot ők támogatják.

Igy szaporodnak fel az egylet elnökei; az ügylet ügynökei, az ülés ülnökei, az állam álnokai. Ezekből áll a népképviselet. — Szent Kleofás imádkozzál mi éretlünk, annyit talán még sem érdemeltünk!?..

Gyurátz püspök, a M. P. I. T. diszgyülése alkalmával a megindultság mély hangján emlékezett meg b. Erzsébet királynőnkről, majd a haza különböző nyelvü és vallásu polgárainak egyetértő testvéri szeretetéért fohászkodott. Hegedüs miniszter, a Társulat világi elnöke is elárulta ugy subrosa, hogy a gyüles tulajdonképeni czélja a gyüjtés: uj tagokat verbuválni.

E két ünnepi enunciatió folytán a gyüjtést az Erzsébet templomra tényleg megkezdtük, de még a kaczérkodó verbunkosnak sem maradnak adósai, ha a fiók megnyilik.

A gyülek-zet emlékezetes napja után, a még alig elhangzott igék hatása alatt egy uri nő a gyüjtő ivvel nem a kerülete lábánál, de a fejénél kezdte meg a gyüjtést, gondolván: a jó kezdet jó veggel kecsegtet.

De az egyszer nagyon, de nagyon csalódott, mert az egyház és megyefő, ki három megyében birtokos, még ünnepélyesebben mondá: »nem irhatok alá, mert nem elvem szerinti« . . .

*

Főispán ur! Mi, ha nem is müködő, de pártoló tagjai leszünk a M. P. I. T.-nak, mert megakarjuk őrizni a felekezeti hegemoniát, és szeretjük Hegedüst a toborzó miniszternek, ki bizonyosan alá nem bec üli a M. I. T. buzgalmát.

Táviratok.

A belgrádi pör.

Belgrád, szept. 28. Egy budapesti lapnak a Zásztava nyomán közölt azt a jelentését, hogy itt mozgalom indult meg a végre, hogy az elitéltek megkegyelmezése érdekében tömeges peticziót adjanak be, szerb részről egesz helytelennek nyilvánitják. Ilyen mozgalmal senki sem kezdeményezett.

A király Berndorfban.

Berndorf, szept. 28. Ő felsége ma délután fel 3 órakor udvari külön vonattal ide érkezett. A pályaudvaron Reiner főherczeg, a helytartó es Krupp gyártulajdonos várta az uralkodót. Ő felsége kiséretében van Krieghammer báró közös hadügyminiszter, Thun gróf miniszterelnök, Wittek, Bylandt, Dipauli és Kaizl miniszterek, Windischgrätz herczeg az urak házának elnöke. Chlumecky báró, Beck báró vezérkari főnök és Gudenus báró tartományi marsall, Ő felsége a pályaudvaron való üdvözlés után kiséretével a közönség lelkes tüntetése mellett a gyártelepre hajtatott, a hol a gyáros kalauzolása mellett megnézte a gyárat, a munkástelepeket és a közintézeteket.

Németországi válsághirek.

Berlin, szept. 27. A porosz államminiszteriumban ájabb válsághirek keringenek. Ezuttal a Krztg. értesülése szerint arról van szó, hogy Hohenlohe hg. kancellár es Miquel pénzügyminiszter közt oly élessé fejlődött az ellentét, hogy annak okvetlenül az egyik államférfi lemondásával kell végződnie. Az ellentét oka a csatornajavaslat elvetése következményeinek megitélésében keresendő, a mi a kormánynak a konzervativ párthoz való viszonyát is megváltoztatla. Hohenlohe herczegnek kényes nemesi büszkeségét sértette a porosz nemesség.

Megbizható helyről megerősitik, hogy Hohenlohe és Miquel közt ténylég van nézeteltérés, ámde nem Miquel, hanem Hohenlohe az, aki a konfliktust felidézte, mert ő a hivatalnokok megrendszabályozásában kiválóan érdekelt és azért a főfelelősséget is viseli. A belső politika terén a meglepetések nincsenek kizárva, mert a konzervativek alighanem épp

ugy elejtik Miquelt, mint a többi pártok. De ennek a két miniszternek elejtésével a válság nem ér véget.

Délafrikai háboru előtt.

Róma. szept. 27. Az angol tiszti bizottságnak nehány tagja, kik itt öszvéreket vásároltak, további vásárlás czéljából Sziczíliába indultak. Londonból sürgős parancsot kaptak, hogy az összes teherhordó állatokat o k t ó b e r e l s e j é n u t n a k i n d i t s á k.

Transzvál.

Blackpool, szept. 28. R dley belügyminiszter itt tegnap este beszédet mondott, a melyben ugy nyilatkozott, hogy ha Anglia kénytelen lenne háborut inditani Transzvál ellen, nem a szuzerénitás vagy a választójog miatt tenné, hanem azért hogy az uitlanderek panaszait orvosolja. A britt kormány a tárgyalások folyamán nagyon békés magatartást követett. A kormány rátette kezét az ekére és nem szándekozik visszavonulni.

Kina.

London, szept. 28. A Times-nak azt jelentik Sanghaiból, hogy a Jangce-társaságnak, amely a Jangce völgyére vonatkozó koncesszziók kiaknázására alakult, külön császári rendelettel 40 évre engedélyt adtak a Sanhaikvan közelében levő aranymezők kiaknázására.

Közgazdaság.

Berlin, szept. 28. A rozs irant mutatkozó nagy vételkedv következtében az árak emelkedtek és az eleinte valamivel alacsonyab buzaárak is javultak. Zab meglehetős szilárd. Az idö szép.

—

Budapest, Szept 28. (A Debreczen ered. táv. Érk. 12 óra 10 perczkor.) A képviselőház mai megnyitó ülésére, az ellenzéki oldalról előterjesztett Hentzi-szoborügyi interpelláczió nem történt meg, mert S z é l l Kálmán min. elnök K o s s u t h Ferencznek ülés előtt megigérte, hogy: **Október 6-án nem lesz ülés** és hogy: **a Ház deputácziót küld Aradra.**

Debreczen város közgyülése.

(Saját tudósitónktól)

Debreczen szept. 28.

Debreczen város törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg rendes közgyülését.

A gyülés tárgysorozata 32 pontból állott s köztüü nem egy nagy fontosságu.

Különösen nagy érdeklődéssel várták az Áron Manó és társa felebbezését a városi s z e s z k e r e s k e d é s tergyában s az erre vonatkozó tanácsi jelentést.

Nem kevesebb fontossággal birt a v á r o s i h á z i p é n z t á r k ö l t s é g e l ő i r á n y z a t á r a vonatkozó tanácsi előterjesztés is.

Szóval tárgy is volt elég. érdeklődés is, de ezt nem a bizottsági tagok számából lehetett megállapitani, mert bizony ezek többen is lehettek volna.

Egyebként a közgyülésről a következőkben számol be tudósitónk:

Jóval elmult 9 óra, mikor D é g e n f e l d gr. főispán a közgyülést megnyitotta.

Első tárgy a polgármester jelentése juius és augusztus hónapokról, mely a közegészségi állapotra vonatkozó részében szokatlanul erősen hangsu yozza a v i z v e z e t é k szükségességét. Sajnos, a vizvezetékről legfeljebb jelentésekben hallunk, de létesitése érdekében semmi akczió. Különben a polgármesteri jelentést egyhangulag tudomásul vette a közgyülés.

A Debreczen-Nagyvarad között létesitendő villamos vasutra adott engedély meghosszabbitását tudomásul vették.

A gazdasági intézet Pallagra leendő áthelyezésében egy miniszteri megbizott tanacskozott a város polgármesterével. A tanácskozások jegyzőkönyvét beterjesztik. A miniszter azt óhajtaná, hogy a szükséges átalakitásokra a város kölcsönképen pénzt szavazna meg, melyet az állam letörlesztene 40 év alatt, addig pedig kamatjait fizetné, elismerve addig a város tulaldonjogát. A j o g és p é n z ü g y i bizottság elvben elfogadásra ajánlja a miniszteri ajánlatot s az erre szükséges 460000 eor. megszavazását.

A városi tanács szinten megszavazásra ajánlja a kérdéses összeget 5% kamat mellett. A város 3 ingyenes hely betöltését az intézetben ezután is fenntartja. Ha az intézet beszüntettetnék, — a kölcsön azonnal visszafizetendő.

Felolvastatik az ez ügyben tegnap érkezett miniszteri irat, mely lényegében a város ajánlatát elfogadja s a kérdés gyors és készséges lebonyolitásáért köszönetet mond Debreczen város közönségének.

K i s s Albert nem tudja szó nélkül hagyni az á l l a m n a k v a l ó k ö l c s ö n z é s t, de áthatva az intézet felállitásának nagy horderejétől, belenyugszik a dologba. Azt azonban hangsulyozza, hogy jó lesz már ő s z i n t é n f e l t á r n i a m i á l l a p o t a i n k a t, mert odafent azt hiszik, hogy i t t r o p p a n t n a g y a b ő s é g s n e m f é r r e á n k s e m m i i n g y e n a d o m á n y.

S i m o n f f y polgármester szólott még néhány felesleges szót, mely után a tervezetet egyhangulag elfogadta a közgyülés, mely Sz. S z a b ó László és J u h á s z Ignácz felszólalása után meg arra nézve is határozott, hogy hogy alakul az állam és a város közti jogviszony, ha az épületek nem eredeti czéljukra fognak szolgálni.

A m u n k á c s i g ö r. k a t h. püspök kérvényére vonatkozólag a vávrosi tanács ajánlja a segélyezést, ha a magyar liturgia élefbe lép s külön püspökség alakul.

Az á g o s t a i e v a n g é l i k u s o k n a k a régibb segélyt, ez évre is megadja a város.

Elfogadják a tanács a z i z r. i s k o l a s z é k segély iránti kérelmére valamint a n ő i p a r i s k o l a segélyére vonatkozólag is.

A C s á v o l s z k y-f é l e c s e r e p e s t a n y a m e g v é t e l é r e nézve a tanács javasolja a 4600 holdas birtoknak megvételét, a kerdés nagy vitat provokalt, mivel sokan nem voltak a hajlandók a tanácsnak s z a b a d k e z e t engedni a birtok megvételére. a közgyülés a határozat hozatalt felfüggeszti az adatok megszerzéséig.

A városi nyomda 1897-iki számadását a közgyülés elfogadja s a müvezetőnek a szokásos fentartás melletti felmentést megadja.

A magyar kerámiai gyár fellebbezését a próbaburkolat átvételének megtagadása ellen a közgyülés elutasitja s a tanácsi végzést helybenhagyja. Itt történt meg az a hallatlán eljárás, hogy D é g e n f e l d nem engedte meg a felebbezés felolvasását s igy a határozatot a tanács egyoldalu előterjesztése nyomán kellett meghozni s az ellenérvekről a tanács nem is akart hallani. És a mi a legbotrányosabb volt. még D é g e n f e l d botránkozott meg a fölött, hogy az ellenérveket is ismerni kell. Nagyon természetes, hogy a főispánt támogatta a nagy »szakértő« és »átalakitó« Aczél ur is.

Tekintettel az idő előrehaladottságára a közgyülés elhatározza, hogy a tárgysorozat két előreláthatólag hosszu megbeszélést kivánó pontjat: Á r o n é k f e l e b b e z é s é t és a k ö l t s é g e l ő i r á n y z a t tárgyalását a h o l n a p i n a p r a halasztja el s ma — a tárgysorozat egyébkénti megtartásával a tárgysorozat többi pontjait veszi tárgyalás alá.

Ez a határozat egyszerre megritkitotta a közgyülést s nagyon sokan eltávoztak. Az aprobb pontok vita nélkül mentek azután át s elfogadták mindenikre nézve a tanács javaslatát és igy elutasitották a K o s z o r u s Lajos keritkezési ügyében egyesek által beadott felebbezést.

A t o r n a-e g y l e t ingatlanainak megszerzése ügyében megejtették a harmadizbeni névszerinti szavazast. A közgyülés elfogadja az ingatlanok megszerzését.

A szent-anna-utczai Nyiri Géza féle házastelek megvételére vonatkozólag szintén ma ejtették meg a harmadizbeni névszerinti szavazást.

A közgyülés elhatározza a házastelek 13.000 frton való megvételét.

Apróbb pontok következtek azután csekely érdeklődés mellett.

Lapunk zártakor a gyülés még folyik, bizonyára marad még elég tárgy a holnapi gyülésre is.

HIREK.

* **Városi közgyülés.** Ma d. e. közgyülés volt a városház nagytermében olyan hosszu tárgysorozattal, hogy még a holnapi napot is egészen elfoglalja. A közgyülésről részletes tudósitást hoz lapunk.

* **Tóth András alkotása.** T ó t h András legujabb alkotását a selmeczbányai horvát szobrot mint értesülünk október 7-én fogják leleplezni. Az ünnepélyen jelen lesz a vidék intellegenciája s a szomszéd törvényhatóságok. A leleplezési ünnepély programmjat a következőleg állapitották meg.

Október 7-én: az érkező vendégek fogadása a vasuti állomáson; a város nevezetességeinek megtekintése; kedvező idő esetén a Leányvár érintésével kirándulás a »Róna« nyaralótelepre; e s t e 8 órakor találkozó a városi Vigadó helyiségeiben, esetleg a Rózaszálló ettermében a Rónán. Október 8-án: délelőtt fél 11 órakor gyölekezés a városház előtt s a Szt.-Háromság-téren; 11 órakor bevonulás a honvédszobor térre s a szobor ünnepélyes leleplezése; 1 órakor közebéd a városi Vigadóban. Délután — kedvező idő esetén — kirándulás a Tirts-forrás, Gedeon táró és hodrusvölgyi honvédsirhoz és honvédemlékhez.

* **Adakozások.** Az 1848/49-iki honvédegylet kiküldöttei és a 13 egyenruhás öreg honvédcsapatnak az okt. 6-án Aradon tartandó félszázados gyászünnepélyen való megjelenhetésük utiköltségeire adakoztak: Ntiszt. Kiss Albert és idősb Csanak József 5—5 frt, István gőzmalom 3 frt, ntiszt. Dicsőfi József, dr. Benedek János, Áron Manó, Balázsfai Orosz József. N. N. 2—2 frt, özv. Gerzon Ödönné, özv. Szikszay Józsefné, Nagy András keztyüs, Kunz József és Társa, nt. Materny Lajos, Geréby Fülöp utóda, dr. Engel Ignátz, Jámbor János, Bechert Manó, Gondy Károly, Kulcsár Gábor, Trocsányi Ferencz, N. N. fhadnagy, ifj. Malatinszky Ferencz, Pongó Lajos, Folttényi Vilmos, Bisotka Gábor, Dézsi Lajos, Koszorus Lajos, Nagy Jakab, Falk Ármin, dr. Bacsó Dezső, Kulcsár József, Babó Miklós, Dalmy Kálmán, dr. Király Ferencz, Lusztig Károly 1—1 frt, Ungár Albert, Karcag Gyula, Feldman N., B. H., Kostya János, Balogh Péter, V. Szabó Miklós, Czégely Ferencz, Turai Farkas, Kovács Imre, Szilágyi Károly, Falk Lajos, dr. Kocsár Gábor, Móricz Ferencz, Németi János, Rankai György, Keszei József, Csontos István, Péter Pál, dr. Balkányi Ede, Nasch József, Orosz Péter, Gombos Ferencz, Tirpák Ferencz, Győry Kálmán, dr. Moskovicz N., Szabó Antal, Bojti Károly, Falk Lajos, Mezei Mór, Hochfelder Jakab, Halász Izidor, özv. V. Szabó J.-né, özv. Berger V.-né, özv. Sebes Gy.-né, özv. Buzás Elekné, Farkas Szeréna, Zalai Márkné, özv. Mede Gyuláné 50—50 kr. özv. Katz Józsefné 40 kr, Kiss Miklós, N. N., Bácsi András, Gordán János, Szabo József, N. N., Erdélyi Ferencz, Kecskés István 30—30 kr., Tóth László, Reichmann E., Balla Bertalan, Szathmáry József; Nagy Lajos, Ungvári József

F. N., Balla N., Szalay István, Furman Etelka, 20—20 kr., Biró Sándor 15 kr., Némethi Zsuzsika, Karakó Gábor, Grósz Mór, Schönwald Izidor, N. N. 10—10 kr.

* **Meghivó.** Berettyó-Ujfalu község közönsége a közügyek fáradhatlan bajnoka néhai V a s s Jenő volt b.-ujfalui polgárnak elévülhetetlen érdemei megörökitendő az általa létesitett belső óvodára emlék táblát helyezett el, melynek f. évi október hó 1. napján d. u. 3 órakor az óvoda előtti téren tartandó leleplézési ünnepélyére a t. közönséget tisztelettel meghivja a rendező bizottság.

A z ü n n e p é l y s o r n e n d j e.

1. Emlékbeszéd, tartja Dr. Reichenberger Fülöp.

2. Emlék tábla leleplezése és átvétele.

3. Az óvodanövendékek által hazafias dalok éneklése és emlék versek szavalása.

4. Emlék hangok. Irta és szavalja N Varga Mózes.

* **Piroska az árva.** A II-ik kerületi rendőrségnél egy 40 év körüli hajadon siránkozott ma kétségbeesetten. Lopás miatt jelentette fel gazdasszonya s 15 napi elzárást kapott érte.

— Tekintetes fő rendőr kapitányság alázatosan esedezem hogy tekintsen reám szegény árvára s kegyelmezzen meg!

A főrendőr kapitányság rá nézett a szegény negyven éves árvára s aztán a napos rendőrrel elkisértette a közigazgatasi börtönbe.

— Ott nem lesz árva, mert tisztességesen gondoskodni fognak róla minden tekintetben.

* A **debreczeni munkás dalegylet dalestélye.** A munkas dalegylet f. 1899. évi szeptember hó 30-án, szombaton a »Margit« fürdő disztermében Keller Sándor egyleti karnagy vezetése mellett Kis Gyula zenekarának közremüködésével dalestélyt rendez. — Kezdete este 8 és fél órakor. Belépti-jegy személyenként 60 kr. Előre váltott jegy 50 kr. A dalestély müsora: 1. Nyitány. A zenekar által. 2. Bár merre jár. Lányi. 3. Késő vágy. Dr. Horváth Ákos. 4. Szülőföldemen Lányi. 5. Bordal. Verdi. 6. Rákóczy induló (zenekisérettel.) Huber. Dalestély után táncz.

* **Hirlapirók.** A Magyarországi Hirlapirók Nyugdijintézete ujabban a következő adományokat vette: A Standort életbiztositó társaságtól (a Dréher-féle palotának megvétele alkalmából áldomás fejében) 200 frt — Weisz Borthold orsz. kép. 30 frt, — Nyári István dr. ügyvéd 10 frt, Fékete Ignácz dr. a Nyugdij intézet jogtanácsosa 15 frt — Kramer Jakab és neje 50 frt, — Kramer József és neje 25 frt, — Kohn Imre 20 frt, — Hertzka Johanna és fiai 10 frt, — Haraszti Jellinek Henrik 15 frt, — Huszka Gyula (Cinkota) 5 frt, — Dömösörffy 95 kr. Mindezeket az adományokért hálás köszönetet mond a Nyugdij intézet igazgatósága.

* **Tolvaj hetes.** P a f o n János Riesz Henrik hetese ugyancsak csunya módon használta fel Pázmándi Albert puszta-szt.-mártoni dohányos részegségét. Mig Pázmándi részegen feküdt a földön Pafon János kilopta zsebéből a pénztárczát. Véletlenül csak 49 kr. volt benne. Pafon azonban ezt sem mondhatta sokáig magáénak, mert egy rendőr figyelemmel kisérte müködését s pár pillanattal a lopás után letartóztatta.

* **Elzüllött uri leány.** Egy rongyokba burkolt alakot kisértek be a rendőrséghez. Arcza beesett, sárgás, fényes s csak szemei ragyogtak meg, mint a lázas betegé. Egy nő volt. O t szedték fel a városban az egyik utczán. Igazi nagy szánalom fogta el az ember szivét, amikor meglátta ezt az asszonyt, mikor összeroskadva, megtörve bebukott a börtön ajtaján. M Irmának hivják s valamikor jobb napokat is élt. Atyja földbirtokos volt, egy hosszabb ideig állomásozott idős katonatiszt vette feleségül. Egyszer aztán bünbe esett. Megszökött egy emberrel, a ki fiatalabb volt, mint a férje. Később az hagyta őt el s azóta sülyedt egyre alább és alább. Ma már annyira van, hogy kihalt belőle a szemérem utolsó parányа is. Elment, kóborolt városról-városra egy ideig, a mig fiatalabb volt és abból tengette nyomoruságos életét, hogy odadobta magát bárkinek. Holnap kényszer utlevelet adnak a szerencsétlen asszony kezébe s elküldik illetőségi helyére.

* A **kaméliás hölgy.** Alián Máriának egyszerü téglási subás ember volt az édesapja. Egy kis ház, egy kis kert volt a gazdasága, a kicsi lánya volt az üdve, reménysége. S alig hogy felérte az asztalt, olyan apró volt a Mariska leány: egyszer, régen langyos májusi estén elveszett. Komédiások jártak a faluban! rábagyták, hogy ellopták azok, aztán az apja elsiratta, meggyászolta, most már az öreg rég porlik valahol. — A kicsi leányból azonban szemrevaló, szép hajadon fejlődött, hogyan, hogyan nem, fölvezette a vegzete a fővárosba. Valami kicsi szinpadra jutott. Élt ott, éldegélt sokáig, soha sem egyedül, mindig mással. Tüz lakott a fekete szemében, a ki belenézett, rabja lett a szép Alián Máriának. Szépsége volt a kenyérkeresete, de fehér kalácsot jövedelmezett. És haladt rohant az idő, elhamvadt a szem parázsa, elfonyadt az arcz rózsája: idestova huszonnyolcz esztendő suhant el a hajdan szép Mária fölött; lassan lassan elmaradt az imádók légiója s a leányzó nyomorba került. A neve lekopott a szinpadról s a rendőrség közlönyébe került Alián Máriát lopás miatt az egész országban körözik.

* **A kit senki sem szeret.** Apró, gyámoltalan leány volt N a g y Anna, mikor az ápja is meghalt, az anyja is meghalt. Rokonok küszöbén nőtt-nőtt a szegény Anna és egyre szomorubb lett. Olyan siró-rivó szegeny árva leány az istenadta, a ki már nyolcz esztendés korában erős munkát végzett, mert muszáj volt. Ma 15 éves már és itt be is akarta fejezni már árvaságát. — Tegnap délben el akarta magát p u s z t i t a n i Nem engedték az emberek. Elejét vették esztelen cselekedetének és lebeszelték szándékáról. Körül fogták, kéredezősködtek sorsa felől. a mikor aztán szegény Nagy Anna nagy panaszt mondott — az élet ellen.

— Nem szereti senki

Voltak ájtatos, jö lelkü emberek a közelében, a kik ezt mondták neki: — Hát az Isten!

* A **nyilvánosság szolgálatában.** Korunk egyre növekedő termelésének első sorban a publicitásra van szüksége mert csak ennek segitségével találja meg az utat a nagykőzönséghez. Bizonyos tanulmány kell hozzá, hogy e tekintetben a legbiztosabban czélhoz vezető utat megtaláljuk, tanulmány, amint az egyesek nagy fáradtsággal és nagy anyagi áldozatok árán végezhetnek csak. A hirdetési irodák azok, a melyek az üzletvilág és a fogyasztó közönség között a közvetitést teljesitik és amelyeket éppen azért csak nehezen nélkülözhet a kereskedő. E szakban külöoös emlitest érdemel Dukes M (Max Augenfeld és Emerich Lessner) bécsi czég hirdetési irodája, mely e napokban ünnepli fennállásának huszonötéves fordulóját. Ez intézetet Dukes M. — jelenleg a Neues Wiener Tagblatt kiadóhivatalának főnöke — alapitotta. 1874-ben s a kezdetben szerény határok között mozgó czég ma már a maga nemében egyike a bel- és külföldi legjelentősebb czégeknek. E ház szerzőinek mindenkor az volt az elve, hogy üzletfeleiket a legnagyobb lelkiismerettel és gonddal szolgálják ki, hogy igy házuknak minél nagyobb hirnevet szerezzenek és az üzletvilág bizalmát maguknak minden időkre biztositsák. A hel- és külföldi sajtóval évek során keresztül való összeköttetésük folytán módjukban volt tanulmányozni a nemzetközi forgalmat, ami az üzleti eredmény szempontjából elengedhetetlen. A Dukes M. Nachf czég hirneves irókkal áll összeköttetésben és igy abban a helyzetben van, hogy az üzletvilág igényeit ugy a forma, mint a tartalom tekintetében kielégitheti. A czégnek iskolázott személyzet áll rendelkezésére, melynek irodaelnöke, Heisig ur, huszonhárom év óta szakszerü érdemmel intézi az üzlet ügyeit. A czég egyik főnökét, Augenfeld Miksát, csak nem régen az országos törvényszékhez hirdetési ügyekben hites szakértőnek nevezték ki, bizonyságául annak, hogy a ház jeletnőségét amit becsületes és sikeres tevékenységgel ért el, mérvadó helyen is méltányolják.

* **Alsó Tátrafüred gyógyfürdő** további fejlesztésének érdekében részvénytársaságot szandékoznak alapitani. Az erre vonatkozó és lapunk mai számának hirdetési rovatában foglalt felhivásra különösen figyelmeztetjük t. olvasóinkat, mert megvagyunk győződve arról, hogy az arra czélzó mozgalom egy igen fontos momentumot fog képezni Magas-Tátránk vendégforgalmának fejlődésében. Az alapitók, igen helyesen első sorban a birtokviszony mostani békoinak feloldását sorozzák feladataik közé, miáltal a Tatrafürdek vis onyaiban rendkivül előnyös változás állana elő; mert ez esetben lehetővé tetetnék, hogy nemcsak egyesek épithetnének maguknak magán villákat saját konyhával a fürdő területén, hanem különféle üzletek (pék, mészáros, fűszerkereskedő, tej- és gyümölcscsarnok stb.) is keletkezhetnének, melyekben a fürdőközönség szükségleteit kényelemmel és olcsón beszerezhetné. Tekintettel továbbá arra, hogy magán vállalkozók hoteleket emelhetnének kisebb- és nagyobb-igényü közönség számára: a most fennálló monopolium minden irányban megszünnék. Ez az egészséges mozgalom nemcsak a fürdőlátogató közönségnek lesz elő yere, hanem haszonnal fog járni első sorban a részvényesekre nézve is, annál is inkább, mert a czélba vett ujitás a másküléönben is a legmagasabb körök előtt kedvelt Alsó-Tátrafüredet a kor követelményeinek megfelelő és a fürdőközönség igényeit minden tekintetben kielégitő gyógyfürdővé emeli majd, miáltal annak részvényei mindenesetre jó kamatokat igéró befektetést fognak képezni. Igen óhajtandó, hogy ezen vállalat minél hamarább létesüljön. Mindenki, aki teheti, járuljon hozzá annak sikerehez. *Debreczenben* a *Debreczeni Első Takarékpénztárnál* lehet részvényeket jegyezni.

Apróságok a nőkről.

Csodálatos egy isteni teremtés a nő! Szeszélyeivel beteggé teszi a férfit, hogy utána gyöngéden ápolhassa.

*

Okos asszony mindig csak ugy tánczol a mint a férje fujja; de gondja lesz ra, hogy ura mindig a feleség kedvencz nótáit fütyőrészsze.

*

Valójában ki sem számitható, mennyi sokba (tengernyi könybe és vérbe) került az emberiségnek Éva asszony első toilette-je.

*

Éva ő nagysága is tudhatta volna, hogy az olcsóbbik a drágább. Miert nem rendelte meg a menyasszonyi ruháját Worthnal Párisban?! Persze, ha Fainal vásárol a kigyótéren . . .

*

A hölgyek megérdemlik, hogy leplezzük őket. Ősidők óta kegyetlenül plagizálnak: idegen tollakkal ékeskednek.

*

Ha a márványt, amelyben egy név mar vésve van, levágjuk, hogy a régi helybe uj nevet vésünk, a tábla vékonyul. Mennél többször változtatjuk a feliratot, a márvány annál inkább kopik, — Ilyen az emberi szív is.

Minnél gyakrabban változtatjuk a szivünkbe véset nevet vagy képet, a sziv annál kevesebbet fog érni. Amelyből az egyszer belevésettet semmiféle körülmények ki nem törlik, csak az igazán egész és egészséges sziv!

*

Az első szerelem emlékeit, a gyönyőrt és a gyötre meket, drágagyöngyként sorra füzzük. De jön egy uj láng, elhanvasztja a régi fonalat — s a gyöngnök a porba perengnek.

*

Cuique suum: czukros vizet az öregnek, édes tüzet a ifjuságnaki

*

Azt mondják, hitetlen a mai fiatalság, Mily ráfogás! Hisz minden ifjunak van valakije, akit imád.

*

Leánybarátság? Meleg érdeklődés egymás iránt, hogy melyikük fog jobban férjhez menni.

*

Jó barátnők egymásról: Igazán szép ettől az Ellától, hogy olyan csunya. Igazan csunya ettől a Bellától. hogy olyan szép.

*

Két asszony közül az a szebbik, amelyik kevésbbé tartja rutnak a másikat.

*

Hej ha tudnák a nők, az őszinteség, a szeretet, a lélek harmoniája mily remek szépitőszer! Az a kevés, aki tudja, családi kincsül őrzi a reczipét.

*

Van nö, akiben a legélesebb ellentétek elragadó harmoniává olvadnak egybe: büszke és emberszerető, pajzán és érzelmes, érzéki és szüzies; megtestesült müeszménye a Teremtésnek.

*

Érdemes megnézni a gyémántot, amely elvesztette hivatását. Arra volt szánva, hogy koronát ékesitsen — és arra kell szolgálnia, hogy a tolvaj kezében kimesse az üvegtáblát.

*

A dajkák házi zsarnoksága privilegiumon alapszik: az anya tej-hatalmu megbizottjának minden szabad.

*

Asszonynál egy szónak is száz a vége.

*

Én csak azt csodálom, hogy az asszonyoknál, akik embertársaikat szapulják, a marólug meg nem égeti a szájukat. Persze az is igaz, hogy a csörgőkigyónak sem árt meg a maga mérge.

*

Az ajak szüzi tisztasága könnyebben óvható meg, mint a fülé.

*

A nőemancziptáczió igen üdvös dolog. Örüljünk, hogy hölgyeinket az egyetemre is bocsátjak: igy legalább hallgatók lesznek.

*

Kivánatos, hogy a nő, amellett, hogy himez, hámozni is tudjon. Mert igazat beszél Sanyaró Vendel: egy tányér jó krumplileves vagy egy szép adag almásrétes a legszebb női kézimunka.

Méry Károly.

Szinház.

A szinügyi bizottság ülése. Debreczen város szinügyibizottsága tegnap délután Komlóssy Arthur főjegyző elnökletével vette tárgyalás alá Komjáthy János beadványát, melyben a szintársulat névsorát mutatja be. A bizottság a beterjesztett névsorban kielégitőnek találja a társulatot s azt tudomásul veszi. Azt is tudomásul veszi a bizottság, hogy a katona zenekar helyett Komjáthy által szervezett zenekar fog működni s reméli a bizottság, hogy az igényeket a zenekar ki fogja elégiteni.

Makó szintársulata. A temesvári szintársulat e hét végén fejezi be a nyári szezont a budai szinkörben, A társulat igen kitünő erőkből áll, bár az ország legkülönbözőbb részeiből összeszedett tagok játéka még mindig nem elég harmonikus. A társulat női tagjai közül R. Réthy Laura a széphangu primadonna s Jeskó Adriane a közönség kedvenczei, mig a férfiak között Pataky, Faragó, Pap Mihály és Odry Árpád szolgáltak rá az elismerésre. Különösen Odry Árpád az, kinek erős talentuma napról napra értékesebb alakitásokat produkál. Odry — mint tudjuk — jövőre ismét Debreczenbe jön, melyek közönsége izonyára szivesen látja szinpadán,

Törvényszék.

Birósági kinevezések. A király Tomcsányi László rimaszombati tvszéki birót a debreceni kir. itélő táblához biróvá, Kolbenhayer Kálmán debr. itélőtáblai tanácsjegyzőt a debreceni tvszékhez biróvá nevezte ki.

Váltóhamisító asszonyok bünpöre. Suba Janosné és társai váltóhamisító pörét ma, a négyedik napon is tárgyalja még a debr. tvszék. A tárgyalás iránt oly nagy az érdeklődés, hogy pl. tegnap d. u. is valósággal ostrom alá vették Bródi Henrik irodaigazgató irodáját a belépő jegyekért. Azok, kik valami meglepő, szenzációs vallomást várnak, csalatkoznak, mert a vádlottak mind beösmeresben vannak, ily formán egyhangu a tárgyalás. Sőt elsőrendű vádlott Suba J.-né olyanokat is hajlandó elösmerni, melyeket nem ő követett el, hogy ez által testvérén, Kecskésnén segitsen. Valószinű, hogy pénteken d. e. sor kerül a vád-, valamint a védbeszédekre.

Tudomány, irodalom, müvészet.

A tudomány embereit valóban szenzációképpen érinti az a tudósitás, hogy Budapesten az Uránia tudományos szinház a jövő hónap közepén megkezdi immár előadásait. A Kerepesi-uti Rimanóczy-palotában befejeződtek azok a nagyszabásu munkálatok, melyek az Uránia berendezeséhez szükségesek voltak. Az a tekhnikai berendezés, melylyel a magyar Uránia az eddigi Uránia-szinhkázkat eszközeinek gazdagsága által felülmulja, szakemberek elismerését vivta ki. Ez eszközök által a magyar Uránia már abban is kiválik a többi Uránia közül, hogy nem lesz egyoldalu n csak csillagászati ismeretek terjesztője, hanem a tudományok minden ágát népszerüsitheti, s gépezeteivel képes lesz a legcsodásabb szines szinpadi hatásokat előidézni. Az Uránia-egyesület e hó 30-án tartja igazgatósági ülését, melyen az idei évád egész programmját fogják megállapitani.

Az orvosnövendékek számának csökkenése. A budapesti egyetem orvostani szakhallgatói száma csökken; pedig az ország közegészségi viszonyaiból folyólag hangzanak fel a panaszok az orvos-hiány miatt.

Hadd szóljon erről különben az alábbi statisztika:

1890-ben az I. éves orv.-növ. száma	230	volt,
1891-ben » » » »	220	»
1895-ben » » » »	159	»
1896-ban » » » »	120	»
1899-ben » » » »	105	»

A jelen tanévben az összes medikusok száma 404-re csökkent. Ezek között pedig már leányok is vannak, a kik szintén növelik a hallgatók számát.

Olyan kimutatás ez, mely indokolttá teszi azt a fajdalomteljes kijelentést, melyet a mi orvoskari egyetemünk egyik büszkesége tett: «Ha ez néhány évig igy megy, bezárhatjuk az egyetemet.»

A tanári körből. A tanári kör, mely az országos tanáregyesületnek debreczeni és debreczen-vidéki tagjait foglalja magábans a mely élénk munkásságot folytat a paedagogiai kérdések és a tanárságot érdeklő ügyek terén, az idén is megalakul. E hó 30-an, szombaton délután 5 órakor tartja tisztujitó gyülését az ev. ref. kollegium kis tanácstermében, a mely alkalommal Kardos Albert főreáliskolai tanár értekezni is fog az állami és felekezeti tanár szolgálati viszonyairól.

A regény müfaja.

Irta és felolvasta **Csengey Gusztáv**, az eperjesi közös — ev. és r. kath. — tanári körben.

(Folytatás.)

Midőn Cervantes e müvét megirta s világgá bocsatotta, nemcsak a lovagregényeket tette tönkre vele, hanem egyszersmind megvetette alapjat a modern regényirásnak. Müve igazi minta-regény, s én nagyon sajnálom, hogy felolvasásom szük keretében részletesebben nem foglalkozhatom vele.

Hatása leirhatatlan. Polgárok, nemesek, fejedelmek hódoltak meg e mestermü zsniálitásanak.

A spanyol király III. Fülöp eg napon ablakánál állott s egy fiatal embert pillantott meg, ki egy könyvvel kezében fel s alá járkált folytonosan kaczagott.

— Ez az ember vagy bolond, vagy don Quixotét olvassa — szólt a király s rögton maga elé hivatta a fiatal embert, hogy meggyőződjék, vajjon helyesen itélt-e?

Csakugyan a király elé állitott ember kezében Cervantes don Quixotéja volt.

Az Amadisz-féle lovagregényeket ma sem jellemezhetné senki jobban, mint a hogy Cervantes a szóban forgó mestermüben jellemzi őket.

Ez a birálat nemcsak azt mutatja hogy ezek a lovagregények milyen értéktelen férczmüvek voltak, hanem egyszersmind azt is, hogy mily öntudatos iró volt Cervantes, s hogy lángeszével mennyire felülemelkedett korán s mennyire megelőzte korát! — Ime abban a korban, midőn a regényirodalomnak még nem volt más terméke, mint a lovagregény, ő már a mai modern regényirás alapkellékeit tudatosan ki tudja jelölni.

«Az elmés nemes don Quijote de la Mancha» czimü müvében csakugyan mintáját alkotta meg a mai regényirásnak; de egyszersmind korszakalkotó hatással volt korára is, a mit semmi sem jellemez jobban, mint az a körülmény, hogy «Don Quijote» megjelése után egyetlenegy ujabb regény sem jelent meg Spanyolországban: a régebbek közül még egy-kettő ért ujabb kiadást, de már keletük nem volt, mert nem volt olvasóközönségük. Ma már a könyvtári ritkaságok közzé tartoznak.

Hogy egyetlen mü egy egész irodalmat söpörjön el s azt teljesen kiirtsa, az a világirodalom történetében páratlan tünemény.

A lovagregények tehát elmultak, de a mai regényirodalom kifejlődéseig még nagyon hosszu volt az ut. Egyes divatos áramlatok még soká akadályozták a müfaj szabályainak megformálódását.

A pásztorregények, a franczia udvari hősregények s más ilynemü nagyobb elbeszélő müvek mindegyikét a képzelet szertelensége s az élet hamis, természetellenes megvilágitása jelfemzi.

Egy másik hatalmas müfaj hozzájárulása kellett, hogy az époszból s annak származekaiból a mai regény megalakulhasson.

Ez a dráma.

A drámát a messze ókorban hagytam el.

Az éposz fejlődését követtem, de különben is egész a renaissance-koráig ugy sem szólhattam volna semmit a drámáról.

A görög-római civilisáció letünte után egész a klasszikus irodalom ujraéledésének koráig, le egészen a 16-ik századig, drámairodalomról szó sem lehet, sőt meg drámaismeretről sem,

A középkornak nincsen drámája, mert a szó mai értelmében nincs sem szinháza, sem szinésze. Komédiásai vannak nagy számmal; de szinielőadás a szó mai értelmében nincsen. Ez a 16-ik században merül föl először.

A karácsonyi mysteriumokat és a passiójátékokat nem számitom ide, mert ezek nem tartoznak a szinmüvészet körébe.

A középkor a csodahit kora, a drámai müfaj pedig a csodaszerüséget kizárja magából.

Egy olyan közönségnek kellett mivelődni, melynek érzéke legyen a természetes iránt, hogy érdeklődjék olyasmi iránt, ami természetes okokból származott.

A görög-római klasszikus irodalom ujra éledése megteremtette ezt a közönséget. Ez a közönség nemcsak Homér Illiászát és Odysszeá-zát olvasta gyönyörrel, hanem Sophoklesz tragoediát is.

De a görög-római tragoedia a keresztyén társadalomban nem verhetett gyökeret, bár a franczia klasszikusok Racine és Corneille átültették bele. Hatásuk nagy volt. Első sorban a regényirodalmat terelték át igazi, mai medrébe, a mennyiben megszüntették benne a csodaszerüt. Igy alakult meg a franczia heroikus-udvari regény, a mely egészen az előbbi lovagregények nyomdokan halad ugyan, bonyodalmának menete ugyanolyan természetü; csak a varázslók, szellemek, szörnyek és óriások maradtak ki belőle, s a szerző iparkodik a rendkivüli helyzeteket valószinüvé tenni, bár ezek a helyzetek éppen olyan képtelenek, mint a lovagregényekben. Az előadás nyelvében a franczia udvari etiquette érvényesül s a lehető legtermészetellenesebb.

A lovagiságot a galantéria váltotta föl.

Hazánkba a regényfejlődésnek éppen ezen a fokán jutott be. A mi első regényünk Mészáros Ignácz Kárthigámja. Egészen a heroikus udvari regények fajtájából való.

A tovább fejlődés abban van, hogy a regényiró a csodastól elfordulva a valószinüre törekszik.

Ezt a fordulatot az általánosan elterjedni kezdő felvilágosodásnak, a klasszikai irodalom egészséges való költészetének, de különösen a dráma hatásának tulajdonitom, mely csak való alapokon nyughatik.

Folyt. köv.

IRODALOM.

A »Vasárnapi Ujság« szeptember 24-iki száma 22 képpel s a következő tartalommal jelent meg, »A királyi hadgyakorlatokon« (négy képpel Myrbach Felician báró rajzai utcza). — »A magyar pap" Költemény. Szabolcska Mihálytól. — Regénytár: »A csepürágó felesége.« Elbeszélés. Irta Polevoi N. P. Oroszból forditotta Ambrozovics Dezső. — »Hires szerelmesek: Essex gróf és Erzsébet. Történeti rajz (képekkel), Balaton-Földvár» (képekkel Háry Gyula rajza és fényképek után). — „Följegyzéseim honvédéletemből.« Beniczky Alajos 1848-9-ki honvédszázados emlékiratai. — »Az aszódi kir. javitóintézet (képekkel(' Tahy Jánostól, — »A bőkezü beteg.“ Angol elbeszélés. — »József herczeg Pápán» (képekkel), — »A dunai hadgyakorlatok« (Paur Géza rajzával.) — »A nőképző egyesület a gyermekvédő kiállitason» (képekkel). — »Jókai házassága.« »Irodalom és müvészet,« Közintezetek és Egyletek. Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok egészitik ki a lap tartalmát. A Vasarnapi ujság előfizetési ára negyedévre 2 forint. a »Politikai Ujságok"-kal együtt 3 forint. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV, ker. Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanott megrendelhető a »Képes Néplap» legolcsóbb ujság a magyar nép számára, egész évre csak 2 forint 40 kr, félévre 1 frt 20 kr.

Dreyfus-kötet — ingyen. A Dreyfus-pört a lapok csak hézagosan és kivonatosan ismertették. »Egyedül a Magyar Hirlap közölte az egész pört gyorsirói feljegyzések alapján, melyekben a tárgyaláson mondott minden szó benne foglaltatik. E minden régénynél izgatóbb olvasmányt a Magyar Hirlap most vaskos, több száz oldalra terjedő könyvben, hatalmas kötetben adja ki, melyet minden negyedéves előfizető ingyen kap meg. E szenzációs könyv bolti ára 1 forint és 50 krajczár. A Magyar Hirlap másként is kedvében jár előfizetőinek. Nevezetesen:

Jókai Mór, a legnagyobb élő magyar iró, a Magyar Hirlap belső munkatársa, elutazása előtt átadta a Magyar Hirlapnak Katlanet czimü legujabb gyönyöru regénye kéziratát. A Magyar Hirlap e remekmü közlését néhány nap multva kezdi meg.

A Magyar Hirlap karácsonyi diszes albuma már készül. Szépirodalmi és müvészi tekintetben egyaránt remekmü lesz az idén is. Minden előfizető dijmentesen kapja meg.

Az Otthon czimü illusztrált folyóiratot a Magyar Hirlappal együtt évnegyedre négy forintért kapják az előfizetők.

Kedvezményes áron negyedévenként 75 krajczárért jutnak egyszersmind a remek Franczia Divatlaphoz és a Képes gyermeklaphoz (negyedévenként 50 krért).

A szerkesztői üzenetek rovatában a Magyar Hirlap minden előfizetőjének készséggel és ingyen válaszol kérdésekre.

Csaknem tiz éves multja után a Magyar Hirlap büszkén hivatkozhat rá, hogy a »jog, törvény és igazság« alapján állott mindig. Pártszempontnak alá nem volt rendelve. Szabadelvüség, demokratizmus és mindenekfölött hazafiasság volt a jelszava.

A Magyar Hirlap független egészen, minden irányban. Az ország érdeke s a közügy java az egyedül, a mit hiven és készséggel szolgál.

Szépirodalmi része elsőrangu. Rovatai kitünőek, rendkivül gazdagok.

Az igaz ügynek maganemberek érdekébe is lelkes védője a Magyar Hirlap.

A lapot fennállása óta Fenyő Sándor szerkeszti, a legjobb irói erők munkálkodásával.

A lap előfizetési ára félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban; Budapest, V., Honvéd utcza 4 szám.

KÖZGAZDASÁG.

Háziipar-kiállitás. A mint értesülünk a budapesti Magyar kir. kereskedelmi muzeum állandó tárlatában (a városligeti Iparcsarnokban) a hazai háziipar legkülönfélébb czikkeinek jól rendezett kiállitása nyilott meg. E kiállitáson a népies készitmények általában, de kivált erdelyrészi, torontáli és szatmári szőnyegek, kalotaszegi varottasok, székely szőttesek, felvidéki himzések, mindennemü anyagáruk, kosárfonások és taplómunkák, játékok, nemzeti disztárgyak, (kulacs, fokos korsó stb.) népies butorok és egyébb hasonló tárgyak vannak kiállitva, igen izléses és választékos kivitelben, a kiállitás mindig ingyen tekinthető meg, a tárgyak pedig jutányosan megvásárolhatók és azonnal el is vihetők.

Munkásközvetités. A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény felhatalmazza a földmivelésügyi minisztert arra. hogy a gazdasági munkásközvetités ügyét rendeletileg szabályozza. A földmivelésügyi miniszter elkészitette a szervezési rendeletet s miután arra nézve a gazdasági egyesületi elnökök s az alispánok véleményét kikérte, azt legközelebb szaktanácskozmány elé terjeszti. Mint értesülünk a szervezes állandósitani akarja a közvetitésnek azt a módját, mely a mult évben s es évben ideiglenes alkalmazásában ugy a birtokosok, mint a munkások érdekeit jól szolgáltá. A tervezet szerint ott, hol a munkakereslet és kinálat nincsen természetes egyensulyban, községi és tőrvényhatósági közvetitők lennének kijelölve, a kik a miniszterium közvetitési osztályával állandó összeköttetésben levén, a munkásokat kereső birtokosoknak az egész év folyaman felvilágositást adhatnának arra nézve, hogy vannak szerződés nélküli felfogadható munkások, viszont azon gazdasági munkásoknak, akik helyben, vagy a környéken nem kaphatnak már munkát, tájékozást nyujtanának arra nézve, hol kinálkozik munkaalkalom.

—

Budapesti gabonatőzsde.

Szept. 27.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza		kilós	Ár 100 klg. frttól	Ár 100 klg. frtig	kilós	100 kilogramm ára frttól	100 kilogramm ára frtig
Bánsági	ó	76	8.25	8.35	80	08.75	08.90
»	»	77	8 35	08.45	81	08.75	08.90
»	»	78	08.45	08.55	82	—.—	—.—
Tiszavidéki	ó	79	08.50	08.65	—	08.75	08.80
»	»	76	8 25	8 35	80	08.75	0 890
»	«	77	8 35	8.45	81	—.—	—.—
Pestvidéki	ó	78	08 45	08 55	82	08.70	08.75
»	»	79	08.50	08 65	—	—.—	.75
»	«	79	8.20	8 30	80	08.70	—.—
Fehérmegyei	»	76	8.30	8.40	81	08.70	00.80
»	«	78	8.40	8.50	82	8.70	—.80
»	«	79	08.45	08.60	—	8.70	—.—
Bácskai	ó	76	8.25	08.30	80	00.—	—.—
«	«	77	8.30	8 40	81	00.00	00.—
		78	8 40	08.50	82	—.—	00.—
Északmag	»	79	8.45	08.60	—	—.—	—.—
		78	8.50	8.55	80	—.—	—.—
		79	8.55	8,65	81	—.—	—.—

	Min. hekt.-ben	Arkilógram	
Rozs elsőrendü uj	70—72	6 55	6.65
» másodrendü »	—	6.45	6 55
Árpa takarmánynak »	60—62	6.—	6.20
» égetni való —	62—64	6.70	5.90
» serfőzdei — —	64—66	6.60	7.00
Zab — — — — uj	39—41	5.35	5.45
Tengeri bánsági — uj	—	4.05	5.25
» más nemü »	—	0·00	0·00
Repcze bánsági	—	1.30	11.80
Köles	—	4.80	5.10

—

Sertésvásár.

Kőbányai sertéspiacz. Szept. 23. Magyar elsőrendü Öreg nehéz (páronkint 400 kgm felüli ——— kr. Közép pkint 300—400 kg. sulyban ——— kr. 320 kilog sulyban Fiatal közép (páronként 251—320 kg. 43—44 kr. Fiatal könnyü páronkint 240 kg. sulyban 44—44½ krig. Szerbiai: Nehéz pkint 260 kg. sulyban 42½—43 krig.

Sertéslétszám: 1899. évi szept. hó 25. napján volt készlet 39022 darab, szept. 26. felhajtatott 323 drb, 1899 szept. 26-án elszállitatott 393 db. 27-ére maradt 38.979 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Szerkesztői üzenetek.

Tantalus. N. Károly. Egyik versét a »Valakinek« czimü közöljük, a masik annyira a felegekben jár, hogy lapunk számára nem alkalmac. Van önnek a beküldötteknél jobb költeménye is! Lehetőleg hosszabb költeményt küldjön, szivesen látjuk.

Selyem báliszövetek 45 krtól **14 frt 65 krig** méterenként — saját gyáraimból — valamint **fekete, fehér** és **szines »Henneberg-selyem«** **45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikoczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 küs lönböző fajta és 2000 különböző szin s árnyalatban stb.) Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak póstabér-, vámmentesen s házhoz szállitva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés.

Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállitó).

Aláirási felhivás

és

Alsó-Tátrafüred Gyógyfürdőnek

részvénytársasággá való átalakitására vonatkozó

ALAPITÁSI TERVEZET.

Alólirott alapitók **Késmárk** városában **„Kémárk“** székhelylyel

ALSÓ-TÁTRAFÜRED

gyógyfürdő-részvénytársaság

czim és bejegyzett czég alatt részvénytársaság alapitását tervezzük, melynek czélja a jelenleg a **Késmárki Bank-részvénytársulat** tulajdonát képező és ugy elismert gyógyhatása, valamint gyönyörü fekvése következtében a legjobb hirnévnek és évről évre emelkedő látogatottságnak örvendő **Alsó-Tátrafüred** gyógyfürdőnek megszerzése, fejlesztése és a lehető legmagasabb szinvonalra emelése.

A társaság alaptőkéje

650,000 koronában

állapittatik meg, mely **3250 darab 200 koronás** névértékü, bemutatóra szóló részvényre lesz felosztva.

A részvényaláirók kötelesek a jegyzett részvények névértéke után a jegyzés alkalmával 10% = 20 koronát, a további 20%-ot = 40 koronát pedig 1899. évi november 30-ig a **Késmárki Banknál Késmárkon**, vagy azon lent felsorolt aláirási helyek vagy czégek egyikénél befizetni, a hol a részvényjegyzés történt; a hátralékos 70% befizetésének határidejét a részvénytársaság alakuló közgyülése fogja megállapitani és közzéteni.

Az aláirás határideje: **1899. évi november 30-áig** terjed.

A társaság tartama a bejegyzés közzétételétől számitott 50 évben állapittatik meg, mely azonban közgyülési határozattal meghosszabbitható.

Az alapitók fentartják maguknak a jogot, hogy

1. Alsó-Tátrafüred gyógyfürdőt, annak összes épületeit és berendezéseit a Késmárki Bank-részvénytársulat ajánlata alapján, ettől 1900. márczius 30-ig foganatositandó birtokátvétel mellett, a **17 éven át való leirás után** megállapitott jelenlegi mérlegszerü értékében, azaz 550.000 koronáért megszerezhessék, mely összeg a nevezett intézet befektetéseinek megfelel; a Késmárki Bank befektetett tőkéjének egy jelentékeny részével a részvényesek sorába lép, minek jeléül ezen aláirási ivet mint alapitó szintén aláirja.

2. hogy Alsó-Erdőfalu erdőbirtokosaitól, mint a telek és erdő jelenlegi tulajdonosaitól körülbelül 25 cat. holdat □-ölenkint legfeljebb egy forintjával örökáron megszerezhessenek s ez által a vállalat biztos alapokra fektetve lehetővé tegyék, hogy azon magánfeleknek, kik a fürdőtelepen nyaralókat szándékoznak épiteni, méltányos árban lehessen telket átengedni.

3. Hogy a törvény értelmében az első három üzleti évre három igazgatósági tagot kinevezhessenek, a többieket az alapszabályszerü számban a közgyülés fogja megválasztani.

4. Az alapitók a részvénytársaság megalakitásával összekötött készkiadások és költségek megtérítését igénybe veszik, egyebekben minden anyagi előnyöktől eltekintenek.

5. Az aláirási határidő lejárta után két hónapon belül egybe fog hivatni az alakuló közgyülés, mely az alapszabályokat megalkotni és a törvényes teendőket elvégezni fogja.

Kelt **Késmárk**, 1899. julius 25-én.

KÉSMÁRKI BANK-RÉSZVÉNYTÁRSULAT:

Dr. Tátray s. k. **Tátray Ödön** s. k.

Dr. Papp Sámuel s. k.
országgyülési képviselő, fürdőorvos, budapesti lakos.

Dr. Tátray Gergely s. k.
városi főorvos, késmárki lakos.

Demiány Albert s. k.
kereskedő, késmárki lakos.

Genersich Károly s. k.
gyógyszertár tulajdonos, késmárki lakos.

Horti Valér s. k.
a késmárki bank igazgatója, késmárki lakos.

Dr. Schwarz Károly s. k.
Késmárk szab. kir. város polgármestere, késmárki lakos.

Koromzay Viktor s. k.
magánzó, késmárki lakos.

Dr. Mattyasovszky Elemér s. k.
ügyvéd, késmárki lakos.

Gresch Ágost s. k.
ügyvéd, szepes-bélai lakos.

Genersich Tivadar s. k.
nagykereskedő, késmárki lakos.

Aláirásokat és befizetéseket elfogad:

Budapesten: A magyar leszámitoló és pénzváltó bank, Dorottya-utcza 6.
Belvárosi takarékpénztár Koronaherczeg-u. 3.
Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzlete.
Aradon: Arad-csanádi gazdasági Takarékpénztár részvénytársaság.
Debreczenben: **Debreczeni első takarékpénztár.**
Eperjesen: Eperjesi Bankegylet.
Kassán: Kassai takarékpénztár.
Lőcsén: Szepesi takarékpénztár.
Pozsony: Magyar leszámitoló és pénzváltó bank fiókja:
S.-A.-Ujhely: S.-A.-Ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet.
Szeged: Szegedi kereskedelmi bank.
Szepes-Igló: Szepes-Iglói takarék- és hitelintézet.
Temesvár: Temesi agrár-takarékpénztár-részvénytársaság.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.